

ԻՐԱՅԻՆ

ԼՐԱԳՐՈՅ ՇԱԲԱԹՈՐԵԱՅ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾԸ

Բ. ՏԱՐԻ

ՇԱԲԱԹ 15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1897

ԹԻԻ 7

ՏԻՈՒՐ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

Մեզ ուղղուած գրութիւններէ կիմանանք թէ Պուլկարիոյ զանազան քաղաքներու մէջ մեր ազգականներէ ոմանք խօսքով և գրով իրր լրտես ու մատնիչ կը յայտարարուին ի զգուշութիւն ժողովրդին: Ամբաստանները իրենց անմեղութիւնը կուզեն հաստատել հրատարակելու համար մեզ խրկելով կամ խրկել տալով բողոքադրեր, որոցմով ի մէջ այլոց կը պահանջեն որ ամբաստանողները երեւան քան և ապացուցանեն ինչ որ կը յայտարարեն: Այդ ամբաստանութիւնները և անոնց դէմ եղած քողքները հրատարակելու համար ոչ միայն բաւական տեղ չկայ մեր անդ սիւնակներու մէջ, այլ և այդ իրարու հակասող և արհասարակ խակ գրութիւններու հրատարակութիւնը այս կամ այն պարագայի մէջ ճշմարտութիւնը երեւան հանելու չժառայելէ զատ, պարզապէս միայն կիրքերը աւելի պիտի բորբոքէր ու զայրոյթ պիտի պատճառէր մեր լրձամիտ ընթերցողներուն, որոց առջև պիտի պարզուէր տխուր ու տգեղ երեւոյթներու խառնաշփոթ պատկեր մը:

Կը բաւականանանք ուրեմն առայժմ համառօտիւ բացատրելով թէ հանրութիւնը մեր կարծիքով ինչ դիրք բռնելու է այս տխուր ամբաստանութեանց նկատմամբ:

Նախ խորին ցաւով պարտինք խոստովանիլ որ արտաքին նշաններու վրայ դատելով՝ հայ լրտեսներու գոյութիւնը Պուլկարիոյ քանի մը հայաբնակ քաղաքներու մէջ՝ անհաւանական չերեւիր և հարկ չկայ ըսել թէ այդպիսի բարոյական հրէշներու հետ ու է կապ ու յարաբերութիւն չունենալ նոյնիսկ մարդկային սովորական պարկեշտութեան - թո՛ղ ազգասիրութեան - ամենէն տարրական պահանջներէն մին է:

Սակայն նոյնպէս ամեն պարկեշտ մարդու պարտականութիւնն է հաւատարմութիւնը ամեն ամբաստանութեան, որ հիմնուած չէ հաստատելու եղելոքներու եւ կանոնադրերու վրայ, և պէտք չէ

բնաւ մոռնալ թէ դժբաղդարար անձնական կամ կուսակցական հակառակութիւնները երբեմն մեծ դեր կը խաղան այս կարգի ամբաստանութեանց մէջ, ուր կը ջանան գտնել իրենց յագուրդը:

Հայ մը պարտի իր մէկ ազգականիցը իր լրտես, մատնիչ նկատելէ առաջ՝ ներքին համոզում գոյացընել, ուրիշ խօսքով, անհերքելի ապացոյցներ ունենալ անոր յանցաւորութեան մասին. ասոր հակառակը գործել՝ պարզապէս ուրիշներուն խօսքին միայն հետեւելով, մեծ անխղճութիւն ու միանգամայն շատ քնասակար ընթացք մ'է ազգին օգտին տեսակէտով:

Նախ ճշմարտութիւնը հաստատել և ապա դատապարտել:

ԿԻՐԻՏ

Կազէք տը Գօյուններն պէյա, նընա կէօրէ, վիէննա վիւքէլա մէճլիսի կիրիտ իլլէրի հագգըն. տո շու էֆքեսարտա պուլունըյօր: Կիրիտտէ իւթիւլալըն էօնիւլալընանտ տէկին՝ թիւրքիայա վէքիւլէթէն պէօյիւք տէվլէթլէրին ասքէրլէրի կիրիտէ կիրիւպ, ատանըն հիւսնի խտարէսինէ պագսընլար վէ Եունանլըլարըն ատատան չէքիւլէրինի թէքիլի իթսինլէր. Եունանիսթան տէվլէթլէրին պու թէքիլիքինէ գարըն կէլ տիւնիտէ, ճէպրէն կիրիտտէն տըլարը չըգարըլըն:

Պէրլինտէն վէրիլէն մալիւմաթլար տախի՝ տէվլէթլէր պէյնիտէ իթթիֆագ հուսուլա կիլտիկինի պիլտիւլա, Եունանիսթան՝ տէվլէթլէրին արզուլարընա մուսալէֆաթ իթտիկի հալտէ՝ սէվահիլի նի մուհասէրէ ալթընա ալմագլէ, Եունանլըլարըն հարէքեաթընը մէնն իթմէք ճիհէթինէ կիտիլէճէկինի պէյան իթմէքտէ տիրլէր: Աթաւն Սթէֆանէնիկ Լօնտրատան ալտըրը հափաթիսէ կէօրէ՝ Աւստրիա վէ Բուսիա՝ կիրիտէ օթօնօմի վէրիլմէսի հագգընտա՝ տիկէր տէվլէթլէրէ թէքիլի իթմիլլէր վէ անլար տախի պու թէքիլիքի գապուլիտէրէք, եագընէն թիւրքիայա վէ Եունանիսթանա պու պագտալ թէպիլդաթ իճրա իտէճէքլէր իմիլ: Բարիգտէն Գօրէքս. Բօյիքիգէ

վէրիլէն հափաթիսէ նաղարէն, կիրիտէ օթօնօմի վէրիլմէսի հագգըն. տա տէվլէթլէրին թէքիլիքի՝ Սուլթանտան տախի գապուլ օլըն. մագտա իմիլ:

Պապը Ալի տէվլէթլէրէ պիր նօթա վէրիւպ, վալգօ ճիւլարըն. տա (կիրիտ) ասըլարըն իքի պէօլիւկ թիւրք ասքէրլէրի գըրտըղլարընը վէ անլարտան եալընըղ պիր գապիլթ վէ 60 նէֆէրին գուրթուլտըղլարընը պիլտիրմիլ տիր:

Սէլէնի, Գասթէլի, Գատանօ գասապալարընտա վէ սաիր քէօյլէր. տէ ասըլար թիւրքլէրի մուհասէրէ ալթընա ալմըլար տըր վէ պագը քէօյլէր ևանմագտա իմիլ. պագը եքլէրտէ տախի ասըլար թիւրք ասքէրի վէ էհալի իլէ էլան գափկալար իթմէքտէ տիրլէր. Գուրթիտէ եիւգտէն զիյատէ իսլամ վէ Գասթէլտէ 12 խըրիսթիյան գըրըլմըլ տըր:

Գօնսօլուլար ասըլարը սուլհէն, էվրօբալըլարա թէսլիմ օլըն. մալարընընը վէ Եունանիսթանա իթիմաթ իթմէմէլէրինի նասա. հաթ իթմէքտէ իմիլլէր իտէտէ, խըրիսթիյան էհալիէ պու նասա. հաթլար ֆէնա թէէսիր հուսուլա կէթիլմէքտէ իմիլ:

Գաննատ ևանկըն գուհուր իտիւպ հիւքիւմէթ գօնաղը ևանմըլ տըր. թիւրք ասքէրլէրի, գացար ևալմա իթմէք իսթէմիլլէր իտէտէ, էվրօբալըլար գարըն կէլիւպ միւնագտա գուհուր իթմիլ տիր, պիլտիւլէր թիւրք գապիլթի իսմայիլ պէյին էվրօբա գապիլթլէրինէ՝ խըրսըղալընըղ՝ տէմէսի իւզէրինէ. իսթիլաթըն էօնիլիւ ալմագ իչիւն պիր թահգիլգաթ գօմիսիօնը թային օլընմըլ տըր:

Ալէրա ևագընընտա ասըլար վէ թիւրք ասքէրլէրի պէյնիտէ տէհչէթլի պիր գափկա գուհուր իթմէսի իւզէրինէ, էվրօբա գըրհըլարընտան ասըլարա գարըն թօբլար ալթըլարագ, գափկա մէնն օլըն. մըլ տըր:

Էվրօբա սէֆինէլէրի ատանըն սէվահիլի կէզմէքտէ օլուպ, ասքէր վէ լէվալիմաթ չըգարմաղը մէնն իթմէքտէ տիրլէր:

Էվլէլէրի կիւն Սթանպօլտան պիր վաթօր հօլա չըգուպ, կիրիտէ լէվալիմաթը հարպիլէ վէ սայիրէ կէթիլմէքտէ իմիլ:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՑԷ

Սերպիա Գրալըն պու այըն 28 ինտէ Սօֆիայա աղիմէթ իտէճէկինի Պէլկրատտան քէլիտէ օլընան պիր թէլէկրաֆ պիլտիրմէքտէ տիր. Գըրալը մուշարիլէյհին պու հօլըլըլը տահա սօնրայա պըրագըլմըլ իտի իտէտէ, աֆագը սիյասիյէնին պուլուտարը կէնճ գըրալը թային օլընան վագըլթտան էվլէլ Սօֆիայա տօղրու սիւրմէքտէ տիրլէր. վէ Գըրալ քէնտի վիւքէլասընտան Մ. Սիմիլի վէ Մ. վուլիլի պէրա. պէր կէթիլմէքտէ տիր:

Ինկիլիզ Բարլամէնթօընտա վուգու պուլան պիր սիւվալէ ճէվալէն՝ Մ. Գըրգըն տէմիլ տիր «95» սէնէսինտէ տօնանմալարը Զանագգալէ պօղալընտան իչէրի սօգմագ թէքիլիքի ինկիլիթէրա իթմէլիւպ, տիկէր պիր տէվլէթ իթմիլ տիր» . ֆագաթ պու հանկը տէվլէթ օլտըղընը սէօյլէմէք իսթմէտի:

Բօմատա իթալիա էհալիսի ֆէվգէլատէ նիւմայիլաթ իճրա իթմէքտէ վէ կիրիտիլլէրին սէրպէս. տիլէթինի իտտա էլլէմէքտէ տիր. Պիր թագըմ իթալիալը թալէպէլէր (ուսանողներ) կիրիտէ կիթմէք իչիւն կէօնիլլիւ ևաղըլուպ, Ալթինայա եթիլմէլէրի իւզէրինէ, էհալի անլարը մէսէրլէթլէ գարչըլամըլ վէ պիր չօգ նումայիլաթ իճրա իթմիլ տիր:

Սթանպօլտա բէք թէլալլէ հաղըրըլար կէօրիւմէքտէ տիր. էվլէլէրի հաթիթա պիր թագըմ ասքէր Եունանիսթան սինօրընա հօլլանըլմըլ օլուպ, շու կիլիլէրտէ տախի Անտօղու գըլթասընտան 72 թապուր բէտիֆ Սէլանիկէ կէօն. տէրիլմէքտէ տիր: Ալպանիա Արնաւուտարընա տախի կիլլիտէն վէ ալըգտան սիւհա տաղըլտըլմըլ օլուպ, ևագըն կիլիլէրտէ անլարըն տէ Բումարա գարըն հիւճում իթմիլլէրի պէքլէնմէքտէ տիր. Գէզա Պուլկարիա վէ Սերպիա սինօրլա. ըն թագվիլէսի իչիւն Մագէտո. նիանըն իսլամ էհալիսինէ սիւհա վէրիլմէքտէ իմիլ. Ասքէրլէրէ Մալգէր թիւֆէնիլլէրի վէրիլմէսի թահթը գարարա ալընտը:

Ֆրանսա խարիճիլէ նագըրը կիրիտին թիւրքիայա թէսլիմ օլընմայաճաղընը վէ օթօնօմի վէրիլմէկինի մէքիտտէ պէյան իթմիլ տիր:

9.340-1194

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the general situation and the second section deals with the progress of the work.

2. The second part of the report deals with the results of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the results of the work in the field and the second section deals with the results of the work in the laboratory.

3. The third part of the report deals with the conclusions of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the conclusions of the work in the field and the second section deals with the conclusions of the work in the laboratory.

4. The fourth part of the report deals with the recommendations of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the recommendations of the work in the field and the second section deals with the recommendations of the work in the laboratory.

5. The fifth part of the report deals with the summary of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the summary of the work in the field and the second section deals with the summary of the work in the laboratory.